

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Dvbivm VI. An Catholico per hæreticorum, vel paganorum provincias transeunti liceat salutis causa sese occultare, eorum vestes induendo, aut lingua & sermone illorum utendo?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Ex qua doctrina inferunt communiter Doctores, seu potius declarant prædictos casus, quibus quis teneatur exterius fidem profiteri. Primum cum honor DEI aufertur. Hoc autem contingere existimant, cum aliquis interrogatus legitime auctoritate publica, etiam si non sit Superior, de sua Religione, se esse Christianum, aut Catholicum neget: nam tunc grave peccatum committit, tamen si mortis metu, & verboenus se talem esse negaverit. Et idem censendum est, si interrogatus publice, & legitime sit Catholicus, an non tacuerit, aut talem se tacendo esse dissimulet. Gravier enim delinquit: quoniam tunc temporis fidem suam clarè & palam prodere & confiteri debet: alioquin enim tanquam hæreticus, & infidelis iudicabitur, & cum id negotij publicè transigeretur, pios Christianorum animos offenderet. Nam in his casibus obligat confessionis fidei præceptum. Dixi si legitime, & auctoritate publica interrogatur. Nam si secretò vel privatim ab aliquo interrogaretur sit ne Christianus, an non, peccat, si tacendo fidem simulat, aut occultet, aut si rogantem verbis ambiguis, aut aliò spectantibus eludat, quia is, qui rogat, nullum rogandi jus habet, ac proinde, qui respondet minimè obligatur ad veritatem fatendam.

Posterior casus est, cum impeditur utilitas proximi: cum enim aliquis videt ex sua tacurnitate alios Fideles trahi in errorem, quia putant fidem Christi non esse veram; ille tunc tenetur etiam cum vitæ periculo veram fidem manifestare. Idem etiam præstare teneretur, quando aliquos videret errore teneri, qui fidem amplecterentur, si illis fieret manifestatio. Cum verò nec de fide auctoritate legitima examinatur, nec aliqua speratur utilitas proximi, temerarium est huiusmodi se periculis confessionis fidei inter infideles exponere: solum enim confert ad turbandum illos.

Extra hos casus non est obligatio confessionis fidei externa: unde licet fugere persecutionem Tyrannorum, ut jam dixi, sed hæc si gratuita est, dummodo non auferatur honor DEI, aut utilitas proximi; nimirum, quia iudicat fidem non esse veram, aut propter id multi à fide avertuntur: tunc enim non liceret. Quisvis autem non semper sit necessaria fidei exterior confessio; tamen semper est necessarium non manifestare aliquam sectam: non enim idem est non ostendere se esse Christianum, & ostendere se esse infidelem: illud enim non semper est illicitum, sed tantum in duobus casibus præmissis: hoc autem semper est malum. Si quis verò negaret se esse Hispanicum, vel Italicum, etiam si istæ nationes post infideles crederentur profiteri Christianam fidem, minimè ageret contra præceptum confessionis fidei, quia solum negat se esse virum illius nationis, vel gentis de qua rogatur.

D V B I V M IV.

An ab hæreticis rogatus quis, sitne Sacerdos vel Religiosus, an non: vel an audiret rem divinam, si negaverit, peccet contra fidei confessionem?

Responso est negativa. Nam etiam si quis negat prædicta, non eo ipso negat se esse Christianum, vel Catholicum: quia licet simulare vel occultare Clerici vel Religiosi personam sine

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

mendacio in verbis, ne quis prodatur à lepire & vitæ periculo periclitetur, & ob eandem causam deponere potest Clericalem Religiosam vestem, & aliquando preces solitas præmittere, si eas commodè recitare nequit absque probabili vitæ periculo, quia leges humanæ, ut plurimum non obligant conscientias subditorum cum gravi vitæ discrimine, ut optimè in hoc casu docuit Azor. 1. Tom. lib. 8. cap. 27. Moral. Insti.

D V B I V M V.

An in hospitij hæreticorum liceat Catholicis carnes edere temporibus ab Ecclesia interdictis, ne se prodant & in vitæ discrimen veniant?

Ratio Dubij ea esse potest, si supponamus in huiusmodi hospitij eos, qui carnis vescuntur, hæreticos cenere: nam tunc, qui carnes edit, facto ipso se hæreticum esse profiteretur: at sectam aliquam verbis vel factis profiteri est per se malum. Respondeo in hoc casu in primis, si simulat aliquam honestam causam, ut abstineat à carnibus sibi ab hospite oblatis, non peccat, quia tunc solum Religio Catholica simulatur, aut celatur: Si verò non sit locus conveniens excusationi in carnibus edendis ob vitæ periculum declinandum, non videtur peccatum committere. Nam carniæ usus per se non est infidelitatis, aut hæreticæ pravitate professio, sed res ex natura sua indifferens: ex accidenti verò hæretici talem usum iudicant signum suæ falsæ Religionis: Catholicus autem nulla lege compellitur cum probabili suæ vitæ discrimine ut abstineat ab huiusmodi signis, quæ hæretici malo animo sibi constituunt, ut signa suæ perfidie. In hanc sententiam inclinat Azor. ubi supra, quam secluso scandalo probabiliter existimo.

D V B I V M VI.

An Catholico per hæreticorum, vel paganorum provincias transeunti liceat salutis causa sese occultare, eorum vestes induendo, aut lingua & sermone illorum utendo?

Sciendum est vestem, vel signum, quo nationes vel gentes utuntur aliquando symbolum esse nationis, aliquando sectæ & Religionis.

Cajetan. q. 3. art. 3. Secunda Secunda, docet nunquam licere Christianum, etiam metu mortis, uti veste vel signo infidelium, quandounque lege vel consuetudine receptum est, ut qui certam sectam profiterentur, utantur eo genere vestis vel signi, ut qui in tertis Turcarum ligaret caput tobalia alba.

Alij verò dissentiunt, iudicantes id esse licitum Dominie. facere imminente mortis periculo, seclusa alio Bannez. rum offensione. Ita sentit Bannez 2. 2. q. 3. art. 2. & Tolet. lib. 4. c. 2. num. 8. asserit duram valde esse Toletus. contrariam sententiam, licet fateatur esse communem. Azor. vero lib. 8. cap. 27. dub. 4. Tom. 1. & Azor. sequuntur.

sequuntur aliqui recentiores Dominicum Banez.

Mihi verò in hac re distinguendum videtur: Nam vel signa illa infidelium ita sunt instituta, ut ferè ex natura sua dicant ordinem ad aliquam sectam (ut verbi gratia imago Mahumeti, vel idolum Martis, aut Jovis,) quæ tantum representant rem, cujus sunt imagines, & nihil aliud præ se ferunt, quam falsum illorum Deorum cultum. Ex tunc non dubium, quin hujusmodi imagines, qui in capite vel in pectore, aut alia in parte honoris gratia gestaret, peccaret contra præceptum confessionis fidei, cum apertè ipso facto personis live falsis diis illo simulacro representatis honorem exterius deferret, quamvis mente & animo alienus esset ab earum personarum cultu.

Vel signa illa, etiam si ab infidelibus sint instituta in ordine ad cultum, & professionem suæ sectæ, sunt aliæ ex natura sua indifferentia ad alios etiam usus honestos, ut sunt vestes, quæ etsi propriæ sint alicujus sectæ, tamen primus earum usus & finis est regere corpus, usibusque humanis in hac parte inservire, quamvis per accidens ex institutione talis nationis signa sint talis sectæ: & tunc posset licitè quis similibus vestibus, aliisque signis indifferentibus uti, licet infideles possint interpretari illas vestes gerentem, aut similibus signis utentem esse suæ sectæ professorem. Nam hoc potius ex eorum deceptione (quam ego non teneo vitare) sequitur, quàm ex meo facto, quia ego utor re per se indifferenti, meisque usibus deservienti. Ex qua resolutione multorum casuum decisio ad hanc materiam spectantium elici potest.

In primis sequitur posse Catholicum inter hæreticos conversantem (si sine scandalo proprio, vel aliorum id fieri potest) metu mortis adire templa hæreticorum, eorum interesse conventibus, atque concionibus, quia id natura sua indifferens est: nam multis de causis potest quis hæreticorum templa ingredi, & conventibus atque concionibus eorum interesse: nempe ut facilius, validius &

commodius eorum confuter errores, vel ex alijs justis occasionibus (nisi ex accidenti id fiat cum aliorum scandalo) imò, ut auctor est Azor, ut supra Dub. 5. posset id etiam facere, ut obediat Principi etiam si hæreticus sit, cum timet honoris, rei familiaris, aut vitæ amissionem. Nam in eo solum obedientiæ officium suo Principi præstat; maxime si publicè inter Fideles asseveret se id solum efficere, ut suo Principi pateat, non autem, ut sectam hæreticam profiteatur: ea enim publica attestatio Catholicorum offensionem, & periculo consultit, & iniquam Principis vexationem jure declinat. An vero hæc sententia in praxi sit tuta, aliorum judicio relinquo.

Secundo licet inferre, non peccare servum Christianum captivum apud paganos, si coram domino suo in idolorum templo genua flectat, incurvatusque ante eum persistat, quis tum servus tantummodo suo officio & munere fungitur: Quemadmodum ancilla Christiana caudata dominæ suæ gestare solita, tura conscientia una cum dominâ templum ingreditur, & genua flectente dominâ coram idolis, ipsa quoque se prosternit, non ut illis honorem deferat, sed ut reverentiæ debitæ dominæ suæ satisfaciatur.

Tertio infertur, posse Catholicum jubente Principe infideli, Christianos omnes in sua ditione existentes gestare signum aliquod, quo ab hæreticis distinguantur, illud licere non gestare, si periculum mortis vel rei familiaris immineat. Ita communiter omnes ferè moderni asserunt contra Cajetanum, 2. 2. q. 3. art. 2. quia lex illa non obligat cum tanto periculo, ac ex consequenti: si Turcarum Imperator præcipiat, solos verbi gratia Mahometanos tale gestare signum, vel vestem, ut Christiani non gestantes cognoscantur, ac morte afficiantur, possent etiam ipsi Christiani tali signo uti, dummodo non sit sectæ expressè protestativum, in sensu superius explanato.

DE PROCURANDA CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM.

LIBRI V

PARS III.

*De Confessione fidei externa proprio sanguine testificata.
Vbi dubia aliqua de Martyrio expediuntur.*

DVBIVM I.

Quid sit Martyrium, & quæ ejus conditiones?

ET si Martyrium, si attendamus vim Græci vocabuli, idem sit quod testimonium; & Martyr idem quod testis, usu tamen loquendi in Ec-

clesia recepto, Martyrium non est qualecunque testimonium, sed Christianæ veritatis, & justitiæ. Acque hinc definitur *Martyrium est morte ipsa pro DEO obita in testificationem, seu confessionem constantem Christianæ fidei veritati, vel in seipsa, vel in aliquo pio opere relucens.* Ita D. Tho. 2. 2. q. 124. art. 1.

Ut autem hujusmodi mors sit verè Martyrium, quatuor conditiones requiruntur, quæ omnium quid